

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

28.12.2024

с. Старое Дрожжаное

№ 529

«2025-2027 елларга Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районында музейларны үстерү» муниципаль программасын раслау турында

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 179 статьясы, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитетының «Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы муниципаль программаларын эшләү, гамәлгә ашыру һәм нәтижәләлеген бәяләү тәртибен һәм Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы муниципаль программаларын эшләү һәм гамәлгә ашыру буенча Методик тәкъдимнәрне раслау турында» 2015 елның 17 ноябрәндәге 453 номерлы карары нигезендә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитеты **КАРАР БИРӘ:**

1. «2025-2027 елларга Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районында музейларны үстерү» муниципаль программасын расларга.

2. «2022-2024 елларга Чүпрәле муниципаль районында музейларны үстерү» муниципаль программасын раслау турында» Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитетының 2021 елның 10 ноябрәндәге 472 номерлы карарын үз көчен югалткан дип танырга.

Башкарма комитет
Житәкчесе

Р.И. Мөхәммәтжанов

Татарстан Республикасы
 Чүпрәле муниципаль районы
 Башкарма комитетының
 2025 елның " __ " _____
 _____ номерлы карары белән
 расланган

**«2025 - 2027 елларга Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль
 районында музейларны үстерү» муниципаль программасы**

Программа паспорты

Программаны эшләүче исеме	«Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлеге» муниципаль казна учреждениесе, «Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының туган якны өйрәнү музей» муниципаль бюджет учреждениесе
Программаның исеме	«2025-2027 елларга Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районында музейларны үстерү» (алга таба-Программа)
Әлеге программаны эшләү өчен нигез булып торган норматив-хокукый актлар	«Мәдәният турында Россия Федерациясе законнары нигезләре» 1992 елның 9 октябрәндәге 3612-І номерлы РФ Законы; «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законы; «Россия Федерациясе Музей фонды һәм Россия Федерациясендә музейлар турында» 1996 елның 26 маендагы 54-ФЗ номерлы Федераль законы; «Мәдәни һәм тарихи кыйммәтләрне саклау һәм алардан файдалану турында» 1996 елның 2 октябрәндәге 755 номерлы Татарстан Республикасы Законы; «Мәдәният турында» 1998 елның 3 июлендәге 1705 номерлы Татарстан Республикасы законы; «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 1 апрелендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы; Муниципаль норматив-хокукый актлар.
Программаның максаты һәм бурычлары	Программаның максаты: - музей эшчәнлеген үстерү, туган якны өйрәнү музейе профиленә бәйле яңа проектлар булдыру; - туган якның тарихи-мәдәни мирасын саклап калу һәм популярлаштыру; - жәлеп итүчән образ тудыру, музей бренды. Программаның бурычлары: - үз халкының тарихи үткәнненә ихтирам тәрбияләү, милли

	<p>түземлелек, тарихка, мэдэнияткэ, төрле миллэт горейф-гадэтлэренэ, актив тормыш позициясенэ ихтирам тэрбиялэү;</p> <ul style="list-style-type: none"> - патриотик тэрбия системасы эшчэнлеген методик тээмин итү; - музей, гаилэ, жэмэгатьчелек, авыл халкының патриотик тэрбия бирүдэ эшчэнлеген консолидациялэү һәм координациялэү. - музей фондларының сакланышы һәм куркынычсызлыгы музее эшчэнлеген үстерү; - музей айберлэрен һәм музей тупланмаларын исәпкэ алуны һәм саклауны тээмин итү; - фәнни, мэдэни, белем бирү максатларында музей айберлэрен һәм музей тупланмаларын файдалануны камилләштерү. - музей эшчэнлеген барлык юнөлешлэр буенча яңарту: экспозиция-күргәзмә эшчэнлегендә, фонд, мэдэни-агарту һәм экскурсия эшендә; - бай туган якны өйрәнү музей жылышы һәм яңа технологиялэр нигезендә табигый һәм виртуаль экспозиция киңлеген гармонияле рәвештә берләштерүче интерактив музей булдыру; - төрле социаль һәм яшь төркемнэренәң халык мәнфэгатьлэрен канэгатьлэндерүгә юнэлдерелгән сервис инфраструктурасын үстерү; - килүчелэрнең уңайлылығын тээмин итү; - районның мэдэни мирасын өйрәнү һәм аның сакланышын тээмин итү; - 1941-1945 еллардагы Бөек Ватан сугышы истәлеген мәнголөштерү буенча һәйкәллэрнең сакланышын исәпкэ алу.
<p>Программаны үтәүнең максатчан индикаторлары һәм күрсәткечлэр</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Район туган якны өйрәнү, хәрби-тарихи мирас өлкәсендә музей-күргәзмә кыйммәтлэрен саклау берәмлеклэренәң санын арттыруны тээмин итү. 2. Музейга килүчелэр саны арту. 3. Оештырылган күргәзмәлэр һәм экспозициялэр санын арттыру. 4. Музей фондларын туплауны яхшырту, аларның сакланышын, саклау һәм халыкка хезмәт күрсәтү куркынычсызлыгын тээмин итү.
<p>Программа чаралары исемлеге</p>	<p>Программа буенча чаралар түбәндәге юнөлештә була:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оештыру чаралары; - музей айберлэрен һәм музей тупланмаларын тээмин итү; - музей айберлэрен һәм музей тупланмаларын ачыклау, жыю һәм өйрәнү;

	-музей эйберләрен һәм музей тупланмаларын бастырып чыгаруны тәмин итү, агарту һәм белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыру;
Программаны гамәлгә ашыру сроклары	2025-2027 еллар
Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганакалары	<p>Программа чараларын финанслау тиешле чорларга Татарстан бюджеты, Чүпрәле муниципаль районы бюджеты мөмкинлекләренә бәйле.</p> <p>2025-2027 елларга Программаны финанслауның гомуми күләме 10376,0 мең сум тәшкил итә, шулардан:</p> <p>Чүпрәле районы бюджеты акчалары-10376,0 мең сум, шул исәптән:</p> <p>2025 ел-3260,1 мең сум;</p> <p>2026 ел-3455,5 мең сум;</p> <p>2027 ел-3660,4 мең сум.</p>
Программаны гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтижеләре һәм аның социаль-икътисадый нәтижелелеге күрсәткечләре	<p>Программаны гамәлгә ашыру түбәндәге мәсьәләләренә хәл итәргә мөмкинлек бирәчәк:</p> <ul style="list-style-type: none"> - районның мәдәни мирасын тәшкил итүче музей фондларының иминлеген һәм сакланышын яхшырту; - музей хезмәтләренә сыйфатын яхшырту; - халыкны төбәкнең мәдәни байлыгына тарту; - фәнни, мәдәни, белем бирү максатларында музей эйберләрен һәм музей тупланмаларын файдалануны камилләштерү. - музей эшчәнлеген барлык юнәлешләр буенча яңарту: экспозиция-күргәзмә эшчәнлегендә, фонд, мәдәни-агарту һәм экскурсия эшендә; - бай туган якны өйрәнү музей жыелышы һәм яңа технологияләр нигезендә табигый һәм виртуаль экспозиция киңлеген гармонияле рәвештә берләштерүче интерактив музей булдыру; - төрле социаль һәм яшь төркемнәренә халык мәнфәгатьләрен канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән сервис инфраструктурасын үстерү; - районның мәдәни мирасын өйрәнү һәм аның сакланышын тәмин итү; - 1941-1945 еллардагы Бөек Ватан сугышы истәлеген мәңгеләштерү буенча һәйкәлләренә сакланышын исәпкә алу. - мәктәп музейлары белән эшнә активлаштыру.

1. ПРОБЛЕМАНЫҢ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ ҺӘМ АНЫ ХӘЛ ИТҮ КИРӘКЛЕГЕН НИГЕЗЛӘҮ

Хэзерге жэмгыять тормышындагы музейларның роле бэялэп бетергесез. Музейлар үткәннэрнең дәлиллэрен туплау гына түгел, э вакытлар бэйлэнешен, кеше культуурасының өзлексез эстафетасын гамэлгэ ашыру белэн үз чорларын раслау өчен дә эшлэнгән.

Музей нигезе - ул, беренче чиратта, жентеклэп сайлап алынган, фэнни һәм һөнэри үзлэштерелгән музей коллекциясе, ул музей коммуникациялэренең үзенэ аңлаешлы уңайлы формаларында тулысынча хезмэткэ куелган. Музей социаль функциялэрнең киң спектрын: белем бирү, тәрбия, агарту, ял итү, шулай ук музей предметлары һәм музей коллекциялэре турында мэгълүматны документлаштыруны һәм саклауны гамэлгэ ашыра.

Музей - чын реликвиялэрдэ шэхеснең эхлакый ориентациясен формалаштыручы, гражданның патриотик һәм эстетик хислэрен тәрбиялэүче бердәнбер мэдэният учреждениесе. Музейларның бу эшчэнлегендэ системалылык - аудитория белэн даими бэйлэнеш - үзенчэлекле сыйфатлар булып тора. Музейның заманча цивилизация феномены буларак, эһэмияте һәм кабатланмаслыгы энэ шунда да инде.

Заманча музей - өстэмэ белем алу урыны гына түгел, э интеллектуаль һәм танып белү ялы өчен уңайлы шартлар тудыручы махсус атмосферага ия учреждение дә ул. Бүген музей үз кунакларына тэкъдим итэ торган хезмэтлэр һәм шартлар, аларның сыйфаты жэмгыятьнең ихтыяжларына һәм өметлэренэ туры килергэ тиеш.

Туган якны өйрэнү музейе балалар һәм яшүсмерлэрнең аңына һәм рухына тәрбияви йогынты ясауның чиклэнмэгән диярлек потенциалына ия. Эзлэү-жыю эшендэ катнашу, кызыклы кешелэр белэн очрашулар, тарихи фактлар белэн танышу укучыларга туган якның тарихын һәм проблемаларын эчтэн белергэ, ата-бабаларының төбэкнең икътисадына һәм мэдэниятенэ күп көч һәм рух салуларын аңларга ярдэм итэ. Бу үткән буыннар хэтеренэ хөрмэт, мэдэни һәм табигый мираска сакчыл мөнэсэбэт тәрбияли, шунсыз үз Ватаныңа, кече Ватанга патриотизм һәм мэхэббэт тәрбиялэргэ ярамый.

Бүгенге көндэ кичектергесез хэл итүне талэп итэ торган кайбер проблемалар бар:

- кешелэрне музейга жэлеп итү өчен яңа технологиялэр кирэк;
- музейны матди-техник яктан тээмин итүне ныгыту;
- экскурсия-массакулэм һәм фэнни-агарту эшенең яңа нэтижэле формаларын эзлэү;
- хезмэткэрлэрнең һөнэри үсеше өчен шартлар тудыру;
- реклама-мэгълүмати материаллар эшлэү;
- музейның жэлеп итүчэн образын булдыру заманча жиһазлар, жиһазлар, техник чаралар булдыруны күздэ тоту.

Барлыкка килгән тенденциялэр сакланганда, котылгысыз:

- музейга килүчелэр санының кимүе;
- Россия Федерациясенең гамэлдэге законнары талэплэре нигезендэ мэдэни кыйммэтлэрнең иминлеге һәм сакланышы шартларына карата кирэкле талэплэрне тээмин итү дэрэжэсен киметү,

- мәдәният учреждениесе буларак музей имиджының начараюы, муниципаль районның туристлык кызыксынууы объекты буларак жәлеп итүчәнлеге;

- муниципаль район халкының күпчелек өлешен мәдәни кыйммәтләргә үтеп керү хокукын гамәлгә ашыру мөмкинлегенә булмау.

Агымдагы этапта музей үсешен тоткарлаучы санап үтелгән проблемалар һәм факторлар әлеге ярдәмче программаны кабул итүне таләп итә.

Программаның максаты - музей эшенең барлык формаларын модернизацияләү, аларны заманча фәнни һәм оештыру дәрәжәсенә чыгару, музейның жәмгыятьтә әхлакый кыйммәтләрне саклауга йогынтысын активлаштыру, муниципаль районда антисоциаль күренешләрне киметү.

Әлеге Программада күрсәтелгән бурычларны хәл итү зарурлығы Конституциядә беркетелгән һәм гамәлдәге законнардан муниципаль музейлар төзү һәм аларга ярдәм итү буенча региональ бюджетлар хисабына хезмәтләр күрсәтүнең (шул исәптән музей фондларының сакланышын тәмин итү буенча хезмәт күрсәтүләрнең) мәжбүрлегенән килеп чыга. Шул ук вакытта әлеге бурычларны программа-максатчан методтан файдаланып хәл итү, ягъни аерым һәм махсуслаштырылган ярдәмче программаны гамәлгә ашыру юлы белән, бюджет ресурсларынан файдалануның нәтижәлелегенә зур дәрәжәсен һәм аларның күләмнәренә планлаштырылган нәтижәләргә ирешү белән иң яхшы бәйләнешен тәмин итәчәк.

2. ПРОГРАММАНЫҢ ТӨП МАКСАТЛАРЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ

Әлеге Программаның максаты - музей эшчәнлегенә ярдәм итү һәм аны камилләштерү, гражданның мәдәни кыйммәтләргә керү һәм мәдәни тормышта катнашу хокукларын тәмин итү.

Программада каралган:

- музей фонды әйберләрен системалы рәвештә туплау, исәпкә алу һәм саклау эшләрен оештыру;

- музей фонды әйберләрен саклау һәм экспонатлау шартларын тәмин итүгә юнәлдерелгән матди-техник базаны модернизацияләү;

- музей фонды предметларын исәпкә алу һәм саклау системасына яңа технологияләр керту;

- килүчеләр өчен потенциал кызыклы экспозицияләр һәм күргәзмәләр булдыру;

- төрле яшь категорияләре өчен музей белән берү программаларын эшләү һәм керту;

- үсеп килүче буынның төбәк тарихына уңай мөнәсәбәт тәмин итә торган мөхит формалаштыру;

- музей хезмәткәрләренең һөнәри үсешен өчен шартлар тудыру;

- дәүләт, һәм муниципаль музейлар белән күргәзмә проектларын төзүдә хезмәттәшлек итү;

- музейның чаралары турында халыкка мәгълүмат жеткерү максатында массакүләм мәгълүмат чаралары өчен реклама-мәгълүмат материалын эшләү.

3. ПРОГРАММАНЫ ГАМƏЛГƏ АШЫРУНЫҢ КӨТЕЛГƏН НƏТИЖƏЛƏРЕН ТАСВИРЛАУ

Программаны гамəлгə ашыру музей эшчэнлеген алга таба үстерүгə исəплəнгən:

- районның тарихи-мəдəни мирасын саклау, өйрəнү һәм буыннар аша тапшыру;
- мəдəни кыйммəتلəргə ирекле һәм тигез керү мөмкинлеген тəэмин итү;
- халыкка күрсəтелə торган мəгълүмати-белем бирү, мəдəни-агарту, интеллектуаль-ял итү хезмəتلəре спектрын киңəйтү, аларның сыйфатын, күрсəтү уңайлылыгын, халык ихтыяжларына туры килү дəрəжəсен арттыру;
- эчке килүчелəрне һәм туристларны күбрəк жəлеп итүгə ярдəм итүче жəлеп итүчэн музей образын һәм брендын булдыру;
- балаларның һәм яшүсмерлəрнең ижади сələтлəрен үстерү һәм рухи мəдəниятен формалаштыру өчен шартлар тудыру.

Бүген музей - ул кеше хəтеренең үзенчəлекле архивы, анда вакытлы перспективалар югалырга тиеш түгел, шуның нəтижəсендə килүчене мəдəни мираска жəлеп итү гамəлгə ашырыла.

Программа безнең районда яшəүчелəрнең яшь төркемнəренə юнəлтелгən.

2025-2027 еллар чорында программа чараларын гамəлгə ашыру нəтижəлəре түбəндəге таблицада китерелгən күрсəткечлəр һәм индикаторлар белəн характерлана:

1 нче таблица

Максатчан индикаторлар аталышы	максатчан индикаторны үлчəү берəмлеге	2025 ел.	2026 ел.	2027 ел.
1. Музейга килүчелəр санының ел саен артуы.	%	2,5	2,5	2,5
2. Төп фондның экспонатланган музей эйберлəренең гомуми күлəмендə тамашачыга тəкъдим ителгən (барлык формаларда) музей эйберлəренең өлеше.	%	64	65	66
3. Экскурсиялəр санын арттыру.	%	2,5	2,5	2,5
4. Күргəзмəлəр саны арту.	%	1	1	1
5. Килүчелəр саны арту.	%	10	10	10

4. ПРОГРАММА ЧАРАЛАРЫ СИСТЕМАСЫ

Программада куелган бурычларны хэл итүгә юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру каралган. Чаралар исемлеге һәм аларның тасвирламасы таблицада китерелгән.

Программа чаралары исемлеге

(мең сум)

№ п / п	Чаралар	Чараны гамәлгә ашыру эшләре исемлеге	Үтәү вакыты	Барлыгы	2025 ел.	2026 ел.	2027 ел.	Финанслау чыганакалары
	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге							
1.	«Мәдәни сәяхәт»: Яңа ел программасы	Күңел ачу чаралары, уеннар, конкурслар, викториналар үткөрү өчен канцтоварлар һәм яңа ел бүләкләре сатып алу.	Гыйнвар	30,0	10,0	10,0	10,0	МБ
2.	«Халык традицияләре белән көчле» тематик экскурсиясе	Экскурсияләр оештыру	Гыйнвар	6,0	2,0	2,0	2,0	МБ
3.	Ватанны саклаучылар көненә викторина, конкурс программасы	Ватанны саклаучылар көненә конкурс-уен программасында бүләкләү өчен бүләкләр сатып алу	Февраль	6,0	2,0	2,0	2,0	МБ
4.	«Минем туган ягым-минем ватанымның бер кисәге!» музей дәресе	Музей дәресләрен оештыру	Февраль	-	-	-	-	-
5.	8 Мартка багышланган мастер-класслар, конкурслар	Күңел ачу программасы, хатын-кызлар белән очрашулар өчен бүләкләр сатып алу	Март	9,0	3,0	3,0	3,0	МБ
6.	Батырлык дәресләре, "Сугышның йөзе хатын-кыз түгел..." лекцияләре	Батырлык дәресе, лекцияләр үткөрү	Март	-	-	-	-	-
7.	Көлке көненә багышланган күңел ачу чаралары	Балалар өчен күңел ачу чарасы үткөрү өчен бүләкләр сатып алу	Апрель	1,5	0,500	0,500	0,500	МБ
8.	«Сугыш юллары буйлап» квест - уены	Квест-уен үткөрү өчен бүләкләр сатып алу	Апрель	6,0	2,0	2,0	2,0	МБ
9.	«Мәдәни сәяхәт»:	Лекцияләр оештыру	Апрель	1,5	0,500	0,500	0,500	МБ

	Космонавтика көненә лекция							
10.	«Бүләк итү көннәре» музейга бүләк итеп	Әйберләрне кабул итүне һәм рәсмиләштерүне оештыру.	Апрель	-	-	-	-	-
11.	«Мәдәни сәяхәт»: Чернобыль АЭСында һәлакәтнең 37 еллыгына "Чернобыль-фажигә, батырлык, кисәтү" батырлык дәресе	Батырлык дәресен оештыру	Апрель	1,5	0,500	0,500	0,500	МБ
12.	Халыкара музейлар көне	Уеннар, күңел ачулар, концертлар оештыру. Бүләкләр сатып алу	Май	15,0	5,0	5,0	5,0	МБ
13.	«Чупрәле» паркында күчмә күргәзмә, мастер-класслар, Гаилә көненә багышланган уеннар	Уеннар, күңел ачулар, мастер-класслар оештыру. Бүләкләр сатып алу	Май	9,0	3,0	3,0	3,0	МБ
14.	«Убеи авылы символлары» музей дәресе	Музей дәресләрен оештыру	Май	-	-	-	-	-
15.	Халыкара балаларны яклау көненә уеннар, күңел ачулар, конкурслар	Уеннар, күңел ачулар, конкурслар оештыру	Июнь	15,0	5,0	5,0	5,0	МБ
16.	Сабантуй бәйрәмендә күчмә күргәзмә	Уеннар, күңел ачулар оештыру. Бүләкләр сатып алу	Июнь	30,0	10,0	10,0	10,0	МБ
17.	«Ватан-ана чакыра!» музей дәресе	Хәтер һәм кайгы көненә багышланган музей дәресен оештыру	Июнь	-	-	-	-	-
18.	РФ Дәүләт флагы көненә багышланган чаралар	РФ Дәүләт флагы көненә багышланган чараны балалар бакчаларында тәрбияләнүчеләр белән оештыру. Канцелярия товарлары һәм бүләкләр сатып алу	Август	3,0	1,0	1,0	1,0	МБ
19.	«Район тарихы-республика тарихында» танып белү - интеллектуаль уены	Чүпрәле районына багышланган фонд күрсәтүләрен оештыру. Танып-белү-интеллектуаль уен уздыру өчен бүләкләр сатып алу	Август	3,0	1,0	1,0	1,0	МБ
20.	Чүпрәле районы республика һәм мәгариф көненә бәйрәм «Чәчәк ат минем Татарстан!»	Чүпрәле районына багышланган күргәзмәләр, фонд күрсәтүләр оештыру	Август	3,0	1,0	1,0	1,0	МБ
21.	«Исәнме, музей» экскурсиясе	Беренче сыйныф укучылары өчен экскурсияләр оештыру	Сентябрь	3,0	1,0	1,0	1,0	МБ
22.	«Террорсыз дөнья» лекцияләре	Лекцияләр оештыру	Сентябрь	-	-	-	-	-
23.	«Белем иленә сәяхәт» уен - викторинасы	Уен-викторина үткәрү өчен бүләкләр сатып алу	Сентябрь	3,0	1,0	1,0	1,0	МБ
24.	«Эрудит» интеллектуаль-танып	Сәләтле мәктәп балалары, техникум,	Сентябрь	6,0	2,0	2,0	2,0	МБ

	белү уены	лицей укучылары арасында интеллектуаль-танып белү уенын уздыру өчен бүләкләр сатып алу						
25.	Халыклар бердәмлеге көне	Музей дәресләре, экскурсияләр оештыру	октябрь	-	-	-	-	-
26.	«Безнең яхшылыгыбыз, күңелләрегезне жылытсын» конкурслар, уеннар, викториналар, инвалидлар декадасына экскурсияләр	Инвалидлар декадасына конкурслар, уеннар, викториналар, экскурсияләр оештыру. Бүләкләр сатып алу. «Жылы йорт» социаль приютына бару	октябрь	15,0	5,0	5,0	5,0	МБ
27.	«Яңа ел калейдоскобы» яңа ел программасы	Яңа ел открыткалары һәм чыршы уенчыклары конкурсын оештыру. Күргәзмә жинүчеләре өчен бүләкләр сатып алу	Декабрь	15,0	5,0	5,0	5,0	МБ
28.	«Мәдәни сәяхәт»: Яңа ел программасы	Кыш бабай белән балалар өчен экскурсияләр. Чараны уздыру өчен канцелярия товарлары һәм Яңа ел бүләкләре сатып алу	Декабрь	30,0	10,0	10,0	10,0	МБ
29.	Батырлык дәресе РФ Геройлары көне	Батырлык дәресен оештыру	Декабрь	-	-	-	-	-
30.	«Шейморза тариха эзләрәннән» музей дәресе	Музей дәресен оештыру	Декабрь	-	-	-	-	-

Материаль-техник базаны ныгыту, фонд эше

1	Музей фондларын тулыландыру	Физик һәм юридик затлардан сатып алу, йорт тирэләрен карап чыгу, бүләк.	2025-2027	250,0	50,0	100,0	100,0	МБ
2.	Күргәзмә жайланмаларын сатып алу	Сатып алу	2025-2027	300,0	100,0	100,0	100,0	МБ, ТР, РФ
3.	Филиаллар өчен экран сатып алу	Сатып алу	2025-2027	30,0	10,0	10,0	10,0	МБ
4.	Оформитель эшләре өчен канцелярия кирәк-яраклары сатып алу	Сатып алу	2025-2027	180,0	60,0	60,0	60,0	МБ
5.	Сулыш органнарын индивидуаль саклау чараларын янғын сүндерү чаралары белән жиһазлау	Сатып алу	2025-2027	70,0	20,0	25,0	25,0	МБ
6.	Иске Шәйморза авылында «Жир һәм кеше» музее Интернетка	Провайдер белән килешүләр төзү, тоташтыру.	2025-2027	30,0	-	15,0	15,0	МБ

	тоташтыру							
7.	Биналарда климатны яхшырту өчен жайланмалар сатып алу	Киптергечләр, дымландыргычлар һәм жылыткычлар сатып алу.	2025-2027	60,0	20,0	20,0	20,0	ТР МБ
Капиталь ремонт. Төзелеш. Экспозиция эшчәнлеге.								
1	Музейның рэкспозициясе	Жиһазлар сатып алу, сәнгать һәм фәнни эшләр, ремонт	2025-2027	1500,0	500,0	500,0	500,0	МБ, ТР, РФ
2	«Дустанә хужалык» ачык һава астында музей рэкспозициясе	Киштәләр, алачыклар, тегермәннәр, юллар кору, яшел үсентеләр утырту, өстәмә жиһазлар, эскәмияләр сатып алу һ. б.	2025-2027	500,0	100,0	200,0	200,0	ТР МБ
3	Саклау һәм янғын сүндерү сигнализациясен тоту	Системага хезмәт күрсәтү һәм тестлаштыру	2025-2027	108,0	36,0	36,0	36,0	МБ
4	Комплекслы территорияне төзекләндерү	Чәчәк түшәкләре булдыру, утырту, чәчәкләр утырту, жир эше	2025-2027	30,0	10,0	10,0	10,0	МБ
Кадрлар эшчәнлеге								
1	Музей хезмәткәрләре өчен кирәкле имин хезмәт шартлары тудыру; аларның эш урыннарын аттестацияләү; АПС һәм СОга техник хезмәт күрсәтү;	Инструкция нигезендә эшләр башкару	2025-2027	45,0	10,0	15,0	20,0	МБ
2	Хезмәткәрләрне укыту	Квалификация күтәрү курсларына юллама, семинарларда катнашу.	2025-2027	20,0	6,0	7,0	7,0	МБ

5. ПРОГРАММАНЫ ГАМЭЛГЭ АШЫРУ ВАКЫТЫ

Ярдэмче программаны гамэлгэ ашыру вакыты - 2025-2027 еллар.

6. СОЦИАЛЬ-ИКЪТИСАДЫЙ НЭТИЖЭЛЭРНЕ ТАСВИРЛАУ

Программаны гамэлгэ ашыру жэмгыятьнең эхлакый-эстетик һәм рухи үсеш дәрәжәсен күтәргә, районның мәдәни традицияләренең дәвамлылығын саклап калуга һәм озак сроклы үсеш шартларын тәмин итүгә, халыкка күрсәтелә торган мәгълүмати-мәгариф, мәдәни-агарту, интеллектуаль-ял итү хезмәтләре спектрын киңәйтүгә, аларның сыйфатын, күрсәтүнең уңайлылығын, кулланучылар таләпләренә туры килү дәрәжәсен күтәргә ярдәм итәчәк.

Куелган бурычларны үтәүгә куркынычлар комачауларга мөмкин, тискәре факторлар һәм жэмгыятьтә булган социаль-икътисадый проблемалар тәэсирендә барлыкка килгән:

1. Макроикътисадый куркынычлар: икътисад үсеше темпларының кимүе, инвестиция активлығы дәрәжәсе, югары инфляция.

2. Финанс куркынычлары: бюджет чыганакларыннан финанслауның житәрлек булмавы.

7. ПРОГРАММАНЫ ГАМЭЛГЭ АШЫРУГА БЮДЖЕТ АКЧАЛАРЫН ТОТУНЫҢ НЭТИЖЭЛЕЛЕГЕН БӘЯЛӘУ

Ведомство максатчан ярдәмче программасының нәтижәлелеген бәяләү өчен 1 нче таблицада китерелгән максатчан индикаторлар һәм программа күрсәткечләре кулланыла.

Музей фондының сакланышы чараларын гамэлгэ ашыру музей фондын саклау, аны алга таба өйрәнү һәм экспонатлаштыру өчен уңай шартлар тудырырга мөмкинлек бирәчәк.

Соңгы нәтижә - музейга йөрүчеләр саны арту, аның статусын һәм социаль әһәмиятен күтәрү, яшь белгечләренең эше белән кызыксыну.

8. ПРОГРАММАНЫҢ ИКЪТИСАДЫЙ ҺӘМ ИЖТИМАГЫЙ НЭТИЖЭЛЕЛЕГЕН БӘЯЛӘУ

Максатчан ярдәмче программаның икътисадый нәтижәлелеген бәяләү хисап елы йомгаклары буенча исәпләнә.

Программаның ижтимагый нәтижәлеге социаль тотрыклылыктан, чынбарлыкны уңай кабул итүдән һәм, нәтижә буларак, икътисадый нәтижәдән гыйбарәт.

Программада билгеләнгән чараларны гамэлгэ ашыру түбәндәгеләргә мөмкинлек бирәчәк:

- музей эшчәнлеген үстерергә һәм камилләштерергә;
- музей кыйммәтләрен ачык күзаллауның заманча формаларын кертүне хупларга;
- килүчеләрнең белем һәм мәдәни дәрәжәсен арттырырга;
- киләчәк буыннар өчен районның мәдәни мирасын саклап калу;

- халыкның төрле категорияләре өчен музейның һәркем файдалана алырлык булуын тәэмин итү;

9. КИРӘКЛЕ ФИНАНС РЕСУРСЛАРЫНА ИХТЫЯЖНЫ ИСӘПЛӘУ

Программа район һәм республика бюджеты хисабына гамәлгә ашырыла. Ресурслар күләмен исәпләү һәр чара буенча финанслау күләмен барлык кирәкле чыгымнарны исәпкә ала торган чыгымнарның зурайтылган структурасы буенча максатчан күрсәткечләрнең тиешле казанышларыннан чыгып бәяләү юлы белән гамәлгә ашырыла.

Программа чараларын финанслау Татарстан Республикасы бюджеты, Чүпрәле муниципаль районы бюджеты мөмкинлекләренә тиешле чорларга бәйле.

2025-2027 елларга Программаны финанслауның гомуми күләме 10376,0 мең сум тәшкил итә, шулардан:

Чүпрәле районы бюджеты акчалары-10376,0 мең сум, шул исәптән:

2025 ел-3260,1 мең сум;

2026 ел-3455,5 мең сум;

2027 ел-3660,4 мең сум.

10. ПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУГА ИДАРӘ СИСТЕМАСЫ

Программаны гамәлгә ашыру механизмы оештыру, идарә итү һәм икътисадый чаралар комплексыннан файдалануны үз эченә ала.

Чүпрәле муниципаль районы башкарма комитеты түбәндәгеләрне гамәлгә ашыра:

- Программаның үтәлешен тикшереп торы, программа чаралары системасының үтәлешен мониторинглау;
- килештерелгән гамәлләрен тәэмин итү өчен, башкаручыларның эшчәнлеген даими хисап нигезендә координацияләү;
- бүлеп бирелә торган финанс чараларын башкаручыларның рациональ файдалануын тикшереп торы;
- район башкарма хакимиятенә башка органнары белән хезмәттәшлекне тәэмин итә торган чараларны эзерләү һәм гамәлгә ашыру буенча агымдагы эш;
- бер елдагы эш нәтижеләре нигезендә Программаны үзгәртү эшен;
- киләсе финанс елына Программа чаралары ассигнованиесенә билгеләнгән тәртиптә жыелма бюджет гаризасын эзерләү һәм тапшыру;
- район администрациясе коллегиясе утырышларында Программаны гамәлгә ашыруга йомгак ясау.

Программаны башкаручылар булып «Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Туган якны өйрәнү музейы» муниципаль бюджет учреждениесе, «Үзәкләштерелгән бухгалтерия» МКУ тора.

Программаны гамәлгә ашыруга гомуми житәкчелек һәм контроль «Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитетының Мәдәният бүлегенә» МКУ тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Программаны гамэлгә ашыру турында хисаплар ел йомгаклары буенча, хисап елыннан соң килүче 15 февральдән дә соңга калмыйча һәм хисап елының 01 августына кадәр финанс бүлегенә һәм икътисад бүлегенә бирелә.